

УДК 130.2

МНОЖИНСЬКА Руслана – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології, Київський національний університет технологій та дизайну, 2, вул. Мала Шияновська, м. Київ, Україна, індекс 01011 (ruslanamnozhynska@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8459-3496>

ЛІСІЦІН Віталій – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії та суспільно-гуманітарних дисциплін, Комунальний заклад «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, 57-А, вул. Незалежної України, м. Запоріжжя, Україна, індекс 69000 (06831491651@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0620-3733>

СУК Олена – старший викладач кафедри філософії і педагогіки професійної підготовки, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, 25, вул. Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна, індекс 61000 (suk.elena2017@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7552-1499>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.7>

Бібліографічний опис статті: Множинська, Р., Лісіцин, В., Сук, О. (2024). Особливості формування гендерної ідентичності особистості. *Людинознавчі студії: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія»*, № 49, 110–121, doi:<https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.7>.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ГЕНДЕРНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Анотація. У статті визначаються особливості формування гендерної ідентичності як складової базової ідентичності особистості, адже ідентичність є однією з найважливіших складових «Я-концепції» і має значний вплив на самосприйняття, самокатегоризацію та самоідентифікацію людини. **Мета статті** полягає у визначенні головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості. **Методологічними засадами** наукового дослідження виступають наступні методи: узагальнення наукових положень щодо дослідження гендерної ідентичності особистості; аналіз

філософської, психологічної, педагогічної та соціологічної наукової літератури для визначення основних понять дослідження; метод синтезу щодо визначення головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості. **Наукова новизна статті** полягає у визначенні головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості. Здійснено аналіз наукових доробків з проблематики гендерної ідентичності на основі яких запропоновано авторське визначення терміну «гендерна ідентичність». Під гендерною ідентичністю автори розуміють частину особистості, яка характеризує самоідентифікацію, тобто те, як людина визначає себе як представника певної статі – чоловічої або жіночої – шляхом асоціювання певних характеристик або заперечення наявності певних ознак. Гендерна ідентичність є однією з найважливіших складових «Я-концепції» і має значний вплив на самосприйняття, самокатегоризацію та самоідентифікацію. **Висновки.** Визначено головні особливості формування гендерної ідентичності, до яких віднесено: соціальне конструювання гендерної ідентичності; соціальні очікування; процес інкультурації; вплив батьківської моделі поведінки; засвоєння певних гендерних схем; вплив різних моделей поведінки. Зазначено, що гендерна ідентичність складається із трьох основних компонентів: когнітивного або пізнавального компоненту; афективного або оцінного компоненту; конативного або поведінкового компоненту. Обґрунтовано, що перелік особливостей формування гендерної ідентичності особистості у даній статті не є вичерпним і змінюється в сучасному плинному світі під дією багатьох соціальних факторів та соціуму.

Ключові слова: ідентичність, гендерна ідентичність, особистість, Я-концепція.

MNOZHYNska Ruslana – Candidate of Philosophy Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Philosophy and Cultural Studies, Kyiv National University of Technology and Design, 2, Mala Shyianovska str., Kyiv, Ukraine, postal code 01011 (ruslanamnozhynska@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8459-3496>

LISITSIN Vitaliy – Candidate of Philosophy Sciences, Associate Professor at the Department of Philosophy and Social and Humanities Sciences, Municipal Institution "Zaporizhzhia Regional Institute of

Continuing Pedagogical Education" of Zaporizhzhia Regional Council, 57-A, Nezalezhnoyi Ukrayiny str., Zaporizhzhia, Ukraine, postal code 69000 (06831491651@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0620-3733>

SUK Olena – Senior Lecturer at the Department of Philosophy and Pedagogy of Professional Training, Kharkov National Automobile and Highway University, 25 Yaroslav Mudryi str., Kharkiv, Ukraine, postal code 69000 (suk.elen2017@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-7552-1499>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.7>

To cite this article: Mnozhynska, R., Lisitsin, V., Suk, O. (2024). Osoblyvosti formuvannia gendernoi identychnosti osobystosti [Features of the formation of personal gender identity]. *Liudynoznavchi studii: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya "Filosofia" – Human Studies. Series of "Philosophy": a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, № 49, 110–121, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4700.49.7>*

FEATURES OF THE FORMATION OF PERSONAL GENDER IDENTITY

Summary. *The article defines the peculiarities of gender identity formation as a component of the basic identity of a person, since identity is one of the most important components of the «self-concept» and has a significant impact on self-perception, self-categorization and self-identification of a person. The purpose of the article is to identify the main features of the formation of a person's gender identity. The methodological foundations of the research are the following methods: generalization of scientific provisions on the study of gender identity; analysis of philosophical, psychological, pedagogical and sociological scientific literature to define the main concepts of the study; synthesis method to determine the main features of the formation of gender identity. The scientific novelty of the article is to identify the main features of the formation of gender identity of a person. The author analyzes scientific works on the issue of gender identity and proposes her own definition of the term «gender identity». By gender identity, the authors mean a part of a person that*

characterizes self-identification, i.e., how a person defines himself or herself as a representative of a certain sex – male or female – by associating certain characteristics or denying the presence of certain characteristics. Gender identity is one of the most important components of the «self-concept» and has a significant impact on self-perception, self-categorization, and self-identification.

Conclusions. *The main features of gender identity formation are identified, which include: social construction of gender identity; social expectations; the process of inculturation; the influence of parental behavior; the assimilation of certain gender schemes; the influence of different behavioral patterns. It is noted that gender identity consists of three main components: cognitive or cognitive component; affective or evaluative component; conative or behavioral component. It is substantiated that the list of peculiarities of the formation of a person's gender identity in this article is not exhaustive and is changing in the modern fluid world under the influence of many social factors and society.*

Key words: *identity, gender identity, personality, self-concept.*

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві питання про те, як формується гендерна ідентичність людини, є надзвичайно актуальним і важливим, оскільки гендерна ідентичність має безпосередній вплив на самовизначення та самореалізацію людини в різних сферах життя: в освіті, професії, сім'ї тощо.

Гендерна ідентичність вважається продуктом соціального конструкту, хоча науковці мають різні погляди на визначення гендерної ідентичності. Одні вважають, що гендерна ідентичність – це приналежність людини до чоловічої або жіночої статі, інші пишуть, що гендерна ідентичність – це біосоціальна категорія, а також існує думка, що гендерна ідентичність – це складова самосприйняття та самооцінки людини.

Формування та реалізація гендерної ідентичності є особливо важливим завданням сьогодення через поширеність гендерних стереотипів, певну невизначеність гендерних структур у суспільстві, а також необхідність розвитку толерантності до різних типів і форм гендерної презентації.

Саме тому важливо визначити особливості формування гендерної ідентичності людини.

Аналіз останніх досліджень та публікацій показав, що проблематикою дослідження гендерної ідентичності займалися провідні філософи, психологи, педагоги та соціологи.

Серед класичних закордонних науковців в працях яких відображено дослідження ідентичності та гендерної ідентичності особистості хотілося б відмітити: Є. Гоффмана, Е. Гідденса, У. Джеймса, Е. Дюркгейма, Ч. Кулі, Д. Марсія, Дж. Міда, Х. Таджфела, Дж. Тернера, Е. Фромма, З. Фрейда, К. Хорні, Е. Еріксона, К. Ясперса.

Питання гендерної ідентичності знайшли відображення в працях сучасних вітчизняних дослідників: М. Боровцової, Т. Зінченко, А. Касьян, А. Мирошнеченко, К. Маннапової, А. Сторожко, М. Ткалич, В. Шевченко, Н. Шевченко, Ю. Швецової, О. Щотки та інших.

Мета статті полягає у визначенні головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості.

Завданнями статті є:

- 1) Здійснити аналіз наукових доробків з проблематики гендерної ідентичності.
- 2) Розкрити з власної точки зору сутність поняття «гендерна ідентичність».
- 3) Визначити головні особливості формування гендерної ідентичності.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети та завдань у дослідженні використано наступні методи:

- узагальнення наукових положень щодо дослідження гендерної ідентичності особистості;
- аналіз філософської, психологічної, педагогічної та соціологічної наукової літератури для визначення основних понять дослідження;
- метод синтезу щодо визначення головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості.

Виклад основного матеріалу. Дослідженню феномена «гендерної ідентичності» присвячена ціла низка наукових доробків з філософії, психології, педагогіки та соціології, і на сьогодні дослідження в напрямку «гендерної ідентичності» набувають все більшої популярності у зв'язку із трансформацією сучасних поглядів на сутність та роль чоловіка і жінки у соціумі, а також

у боротьбі зі стереотипами, які протягом багатьох років сформувалися та укорінилися в свідомості суспільства.

Перш ніж розглянути термін «гендерна ідентичність» пропонуємо спочатку розглянути, що таке «ідентичність».

Вперше термін «ідентичність» було вжито американсько-німецьким психологом Еріком Еріксоном. Він пише: «Ідентичність – це гіпотетичний цілісний образ суб'єктивності, стійке відчуття «я такий самий». Це стійка тотожність «Я» в часі і просторі, що включає в себе такі параметри, як стабільність найважливіших індивідуальних характеристик, їх інтеграція в цілісне і узагальнене самопредставлення («Я-образ»), зв'язність і смислова безперервність внутрішнього світу, часова безперервність особистої історії та індивідуального досвіду переживань. Формування цієї ідентичності включає узагальнення і кристалізацію ідентифікацій з дитинства, досвід виконання ролей і досвід соціальних впливів, оцінок і очікувань інших». На думку Е. Еріксона досягнення ідентичності відбувається тоді коли особистість прийме ряд свідомих рішень щодо своїх цінностей та позицій в соціумі. Також науковець зазначав: «Ідентичність – це процес переживання людиною узагальненого смислу свого «Я», суб'єктивне натхнення відчуття тотожності і цілісності та переживання відповідності самому собі» (Шевченко, 2023, с. 871).

М. Боровцова (Боровцова, 2012, с. 66) гендерну ідентичність розглядає як умовний аспект особистісної ідентичності, що відображає статевий, сексуальний компонент цієї ідентичності та виражає відношення гендеру до Самості, а під становленням гендерної ідентичності науковиця розглядає процес появи та смислового збагачення індивідуальної ідентичності особистості відносно її гендера в психосексуальному розвитку індивіда.

О. Літвінова (Літвінова, 2010) вважає, що гендерна ідентичність – це аспект самосвідомості, що описує переживання людиною себе як представника визначеної статі. Гендерна ідентичність є однією з базових характеристик особистості, формується в результаті психологічної інтеріоризації чоловічих та жіночих рис, у процесі взаємодії «Я й інші», в ході соціалізації.

Ю. Шевцова (Шевцова, 2020, с. 123) зазначає, що гендерна ідентичність людини є складним конструктом, що включає: усвідомлення власної статевої приналежності,

гендерної ідентичності, також «сексуальну орієнтацію», гендерні стереотипи.

Таким чином, аналіз наукових надбань з проблематики гендерної ідентичності дозволив нам здійснити власне визначення цього терміну.

На нашу думку, гендерна ідентичність – це частина особистості, яка характеризує її самоідентифікацію, тобто те, як людина визначає себе в соціумі як представника певної статі – чоловічої або жіночої – шляхом асоціювання певних характеристик або заперечення наявності певних ознак. Гендерна ідентичність є однією з найважливіших складових «Я-концепції» і має значний вплив на самосприйняття, самокатегоризацію та самоідентифікацію.

Також ми повністю погоджуємося із думкою О. Щотки (Щотка, 2019, с. 190), яка вважає, що гендерна ідентичність – це базова структура соціальної ідентичності, що характеризує людину з точки зору її належності до чоловічої або жіночої групи, при цьому найбільш значуще, як сама людина себе категоризує. Науковиця пише, що гендерна ідентичність складається із наступних компонентів:

- когнітивного або пізнавального компоненту, який виявляється в усвідомленні приналежності до певної статі і описі себе з використанням категорій мужності / жіночності;
- афективного або оцінного компоненту під час якого відбувається оцінка психологічних рис і особливостей рольової поведінки на основі їх співвіднесення з еталонними моделями маскуліності / фемінності;
- конативний або поведінковий компонент сутністю якого є презентація самого себе як представника гендерної групи, способи розв'язання криз ідентичності на основі виборів варіантів поведінки відповідно до особистісно значущих цілей і цінностей.

Так як метою нашої наукової статті є визначення головних особливостей формування гендерної ідентичності особистості, то наступним етапом нашого дослідження є визначення та обґрунтування особливостей формування гендерної ідентичності особистості.

1. До першої особливості, на нашу думку, варто віднести соціальне конструювання гендерної ідентичності, яке має

на увазі те, що гендерна ідентичність починає формуватися з моменту народження дитини. Дитина народжується з певною біологічною статтю (чоловічою або жіночою). Після чого спочатку батьки, а потім і соціальні інститути починають її виховувати згідно її статі.

2. До другої особливості відносимо те, що формування гендерної ідентичності відбувається в залежності від соціальних очікувань, адже як пише М. Ткалич (Ткалич, 2016): «Основними критеріями сформованої ідентичності є адекватність засвоєння гендерної ролі, норм, образів у процесі статево-рольової соціалізації, а також міра задоволеності власною статевою належністю, орієнтація на свою стать. За сукупністю цих критеріїв вирізняють: адаптивну, інверсійну, індіферентну та амбівалентну ідентичність.

В залежності від того який досвід отримують жінки та чоловіки в процесі соціальної соціалізації може сформуватися жіноча або чоловіча ідентичність.

Жіноча (або фемінна) ідентичність визначається категоризацією себе як представниці жіночої соціальної групи. Фемінна ідентичність передбачає відтворення гендерних ролей, диспозицій та самопрезентацій. Формування жіночої ідентичності безпосередньо пов'язане з особливим «жіночим досвідом» жінок. Він починає формуватися внаслідок особливостей соціалізації дівчаток. З дитинства батьки створюють статево нормативний образ новонародженої дівчинки (бантики, довге волосся, ошатні сукні тощо) та заохочують статево нормативну поведінку (нерішучість, емпатію, пасивність тощо). Крім того, «бути дівчиною» допомагають інститути соціалізації, основними агентами яких є однолітки та засоби масової інформації, які ще жорсткіше закріплюють статеворольові стереотипи (Щотка, 2019).

Чоловіча (або маскулінна) ідентичність – це категоризація себе як представника чоловічої соціальної групи і відтворення гендерно обумовлених ролей, диспозицій, самопрезентацій. У процесі соціалізації хлопчик знаходиться в більш складному становищі, ніж дівчинка. Його вихователі, як правило, жінки, що обумовлює недостатність об'єктів для ідентифікації. Крім того, «чоловічий» набір рольової поведінки більш обмежений і жорсткий, а традиційне виховання не підтримує проявів «чоловічої»

поведінки (незалежної, ініціативної, активної та ін.). Подальша соціалізація хлопчиків пов'язана з соціальними бар'єрами на шляху розвитку маскуліності, які провокують емоційно-когнітивний дисонанс. Його наслідком є «статеворольова розгубленість» або перебільшені маскулінні стеворольові орієнтації (Щотка, 2019).

3. Третьою особливістю є те, що на формування гендерної ідентичності впливає процес інкультурації, тобто засвоєнням норми та цінностей культури. Тут доречним буде розглянути «Теорію гендерних лінз» розроблену американською психологінею С. Бем. Науковиця вважає, що біологічні феномени статі не мають фіксованого значення, а визначаються соціокультурним середовищем, у якому вони існують. Становлення гендеру відбувається під впливом трьох факторів або «лінз»: андроцентризму, гендерної поляризації та біологічного есенціалізму. Відповідно, дитина вже від народження знаходиться під впливом усіх трьох лінз та формує свій гендер у тісному з ними зв'язку. Залежно від культурного дискурсу, прийнятого у даному суспільстві у визначений період часу, гендер людини знаходиться під впливом конкретних норм та правил, що передбачені для маскуліної та феміної поведінки (Іванова, 2020).

4. До четвертої особливості формування гендерної ідентичності ми відносимо вплив батьківської моделі поведінки, адже дитина наслідує поведінку батьків і отримує позитивне або негативне підкріплення соціуму, що впливає на ідентифікацію дитиною себе з тим абстрактним образом, який сформувався у її свідомості під час спостережень за відповідною поведінкою дорослих. Ця особливість знаходить підтвердження у теорії А. Бандури (Bandura, 2014).

5. Ще однією особливістю формування гендерної ідентичності є те, що інформація щодо гендерної поведінки відображається у свідомості людини за допомогою певних гендерних схем, адже особистість легше запам'ятовує знання, які вписуються у рамки вже сформованих уявлень, гендерна ідентифікація в даному випадку буде залежати від рівня сформованості та змістовного наповнення інтелектуальних схем дитини: вона дізнається про існування статей, потім співвідносить себе з певною статтю та засвоює відповідні до цього форми поведінки (Kohlberg, 1966).

б. І останньою, на нашу думку, особливістю формування гендерної ідентичності є вплив різних моделей поведінки, які впливають на програвання тієї чи іншої ролі особистістю. Ці ролі, що належать будь якій людині, яка соціалізувалася, можуть як підтримувати, так і пригнічувати певні поведінкові репрезентації. Вплив цих соціальних ролей на особистість призводить до формування в неї навичок та атитюдів, закріплюючи відмінності у поведінці чоловіків та жінок (Eagly, 2013).

Висновки. Таким чином, проведене нами дослідження з визначення особливостей формування гендерної ідентичності особистості дозволило зробити наступні висновки:

- Гендерна ідентичність – це частина особистості, яка характеризує її самоідентифікацію, тобто те, як людина визначає себе як представника певної статі – чоловічої або жіночої – шляхом асоціювання певних характеристик або заперечення наявності певних ознак. Гендерна ідентичність є однією з найважливіших складових «Я-концепції» і має значний вплив на самосприйняття, самокатегоризацію та самоідентифікацію.

- Гендерна ідентичність складається із трьох основних компонентів: когнітивного (або пізнавального) компоненту; афективного (або оцінного) компоненту; конативного (або поведінкового) компоненту.

- Визначено основні особливості формування гендерної ідентичності особистості, до яких віднесено: соціальне конструювання гендерної ідентичності; соціальні очікування; процес інкультурації; вплив батьківської моделі поведінки; засвоєння певних гендерних схем; вплив різних моделей поведінки.

Однак хотілося б зазначити, що перелік особливостей формування гендерної ідентичності особистості не є вичерпним і змінюється в сучасному плинному світі під дією багатьох соціальних факторів та соціуму.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боровцова М. С. Становлення гендерної ідентичності особистості. *Проблеми сучасної психології*. 2012. Випуск 16. С. 65–74.
2. Іванова Т. В., Карч М. О. Гендерна ідентичність як мультिवаріативний феномен. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2020. Том 31 (70). №4. С. 28–33. doi: <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2020.4/04>

3. Літвінова О. В. Гендерна психологія: навчальний посібник. Луганськ: Східноукраїнський національний університет імені В. Даля, 2010. 236 с.
4. Ткалич М. Г. Гендерна психологія: навчальний посібник. Київ: Академвидав. 2016. 256 с.
5. Шевцова Ю. Особливості гендерної ідентичності у сучасних студентів-психологів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12. Психологічні науки*. 2020. Випуск 11 (56). С. 119–127. doi: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.11\(56\).11](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.11(56).11)
6. Шевченко В. В. Ретроспективний аналіз категорії «Ідентичність» в психології. *Наукові перспективи*. 2023. №10 (40). С. 868–877. doi: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10\(40\)-868-877](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10(40)-868-877)
7. Щотка О. П. Гендерна психологія: навчальний посібник. Ніжин: Видавель ПП Лисенко М. М., 2019. 358 с.
8. Bandura A. On broadening the cognitive, motivational and sociostructural scope of theorizing about gender development and functioning. *Psychological bulletin*. 2004. Vol. 130. № 5. PP. 691–701.
9. Eagly A. Sex Differences in Social Behavior: A Social-role interpretation. Psychology Press. 2013. 192 p.
10. Kohlberg L. A cognitive-developmental analysis of children's sex-role concepts and attitudes / In: E.E. Maccoby (Ed.). The development of sex differences. *Stanford University Press*, 1966. P. 48–62.

REFERENCES

1. Borovtsova, M. S. (2012). Stanovlennia gendernoi identychnosti osobystosti [Formation of gender identity of a person]. *Problemy suchasnoi psykholohii – Problems of modern psychology*, 16, 65–74 [in Ukrainian].
2. Ivanova, T. V., Karch, M. O. (2020). Genderna identychnist yak multyvariantyvnyi fenomen [Gender identity as a multivariate phenomenon]. *Vcheni zapysky TNU imeni V. I. Vernadskoho. Seriya: Psykholohiia – Scientific Notes of Vernadsky TSU. Series: Psychology*, Tom 31 (70), 4, 28–33. doi: <https://doi.org/10.3283.8/2709-3093/2020.4/04> [in Ukrainian].
3. Litvinova, O. V. (2010). Genderna psykholohiia [Gender psychology]: navchalnyi posibnyk. Luhansk: Skhidnoukrainskyi natsionalnyi universytet imeni V. Dalia [in Ukrainian].
4. Tkalych, M. H. (2016). Genderna psykholohiia [Gender psychology]: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Akademvydav [in Ukrainian].
5. Shevtsova, Yu. (2020). Osoblyvosti gendernoi identychnosti u suchasnykh studentiv-psykholohiv [Features of gender identity in modern psychology students]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Seriya 12. Psykholohichni nauky – Scientific journal of the Drahomanov National Pedagogical University. Series 12. Psychological sciences*, Vypusk 11 (56), 119–127. doi: [https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.11\(56\).11](https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series12.2020.11(56).11) [in Ukrainian].

6. Shevchenko, V. V. (2023). Retrospektyvnyi analiz katehorii «Identychnist» v psykholohii [Retrospective analysis of the category «Identity» in psychology]. *Naukovi perspektyvy – Scientific perspectives*, 10 (40), 868–877. doi: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10\(40\)-868-877](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-10(40)-868-877) [in Ukrainian].
7. Shchotka, O. P. (2019). *Henderna psykholohiia* [Gender psychology]: navchalnyi posibnyk. Nizhyn: Vydavets PP Lysenko M. M. [in Ukrainian].
8. Bandura, A. (2004). On broadening the cognitive, motivational and sociostructural scope of theorizing about gender development and functioning. *Psychological bulletin*, Vol. 130, 5, 691–701.
9. Eagly, A. (2013). *Sex Differences in Social Behavior: A Social-role interpretation*. Psychology Press.
10. Kohlberg, L. (1966). A cognitive-developmental analysis of children's sex-role concepts and attitudes. The development of sex differences. *Stanford University Press*, 48–62.